

فاطمه شوشتری اگر در موزه مدال حرم مطهر به شیشه ویتربین، گوش دل بچسبانی، می توانی صدای عالی<sup>(۴)</sup> گفتنشان را تجسم کنی؛ صدایی بهم بلند که به هر خم و راست شدنی در میان زور خانه می پیچید و به بازوها قدرت و به روحشان جوانمردی می بخشید. منظور مردانی هستند که در پای گود زور خانه سال ها از نوزده و با مرام و جوانمردی مولاعلی<sup>(۵)</sup> رشد کرده اند. ورزشکارانی که با همان مرام وقتی فاتح میدان شده اند، با ارزش ترین اندوخته شان در این راه را تقدیم امام رضا<sup>(۶)</sup> کرده اند و حال پشت و پتربین های شیشه ای یاد آن هارا ندای می کند. چراغ اول این راه را «غلامرضا» ای کشتی گیر نه، بلکه جهان پهلوان «تختی» مردم ایران در حرم مطهر روشن کرده است. پهلوان تهرانی که از دو خط وصیت نامه اش یک خط آن به توصیه اش برای اهدای مدال ها و داشته های ورزشی اش به حرم مطهر امام رضا<sup>(۶)</sup> خلاصه می شود. با همین نوشته و اهدای مدال ها توسط پسرش در دهه ۱۳۶۰ قدم اول در شکل گیری موزه مدال در حرم مطهر برداشته شد؛ موزه ای که امروز در بخشی از آن تقدیمی های پهلوانان ایران زمین به نمایش درآمده است. این هفته به مناسبت روز فرهنگ پهلوانی و ورزش زور خانه ای با همراهی رئیس اداره گنجینه های موزه آستان قدس رضوی نگاهی داشتیم به این پهلوانان و یادگارهایشان در حرم مطهر که حتی قصه دلیل اهدای آن ها هم خواندنی است.

# گنج پهلوانی

ده کشتی گیر ایرانی تاکنون بازو بند پهلوانی شان را به حرم مطهر امام رضا (ع) تقدیم کرده اند



## ● بازو بندی با نگین های یاقوتی

جهان پهلوان تختی دارایی ورزشی کم نداشت وقتی فرزندش این گنجینه را تقدیم امام رضا<sup>(۶)</sup> کرد. مدتی مدال هادر بخش عمومی به نمایش گذاشته شد. اما بعد از آن خیلی از ورزشکاران کار تختی را تکرار کردند و تعداد تقدیمی افزایش پیدا کرد. با شکل گیری موزه مدال، ویتربینی به هدایی های مرحوم تختی اختصاص پیدا کرد.

در این ویتربین پر از مدال، بازو بند پهلوانی او در وسط قرار گرفته است؛ بازو بندی نفیس که جهان پهلوان غلامرضا تختی سه سال پیاپی در سال های ۱۳۳۵، ۱۳۳۶ و ۱۳۳۷ صاحب آن شد تا به اسطوره ای بی بدیل در ورزش ایران تبدیل شود. این بازو بند چرمی سه نگین سنگی بیضی دارد. نگین ها به رنگ یاقوت اند و آبهایی از قرآن به خط نستعلیق روی آن ها تراشیده شده است. روی نگین وسطی سوره مبارک فلق کتیبه شده و بر نگین های کناری، قسمتی از آیه ۴۴ سوره مبارک که غافر تراشکاری شده است.

## ● بازو بندی با اشعاری از ایران

جابر صادق زاده مثل خیلی از کشتی گیرهای کشورمان شمالی است. او تاکنون هفت بار صاحب بازو بند پهلوانی کشور شده است. یکی از بازو بند های پهلوانی او امروز در بخش مدال های حرم مطهر به نمایش درآمده است. او این بازو بند را در سال ۱۳۹۵ تقدیم امام رضا<sup>(۶)</sup> کرد و از تولیت وقت عنوان خادمی افتخاری امام رضا<sup>(۶)</sup> را نیز دریافت کرد. بازو بند پهلوانی او به رنگ مشکی و از جنس چرم است. یک ورقه فلزی بزرگ روی آن قرار دارد که سه نگین دارد. روی یکی عبارت «یا ابوالفضل العباس» حک شده است. دو سنگ دیگر که یکی فیروزه نیشابور است، نوشته ای ندارند. بر ورقه فلزی آن نیز اشعاری در مدح ایران به چشم می خورد.



## ● بخشش مدال های پهلوانی

سید محمود میران بخشی از مدال هایش را به حرم مطهر اهدا کرده است. او که سه دوره در سال های ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۶ قهرمان کشور شده است و عنوان پهلوان باشی را دارد، باید بازو بند پهلوانی



در یافت می کرد که قرار بود تا یک سال گذشته این بازو بند به او اهدا شود ولی هنوز سرنوشت آن مشخص نیست. همچنین در این بخش نام پهلوان رضاسوخته سرایی هم دیده می شود. پهلوانی از شمال کشورمان که در سال ۱۳۵۴ موفق شد بازو بند پهلوانی را دریافت کند. او تندیس قهرمانی و لقب پهلوانی اش را به حرم مطهر اهدا کرده است. برای این پهلوان سنگین وزن کشورمان که این روزها سخت درگیر بیماری است، آرزوی بهبودی و سلامتی می کنیم.

## ● بازو بندی منقوش به نام حضرت رضا (ع)

عبدالرضا کارگر از خراسانی هایی است که هنوز بازو بند پهلوانی نگرفته بود، نیتش را اعلام کرده و گفته بود «اگر بازو بند پهلوانی بگیرم، همچون مدال هایم تقدیم سلطان خراسان خواهم کرد». این زاده چناران (۱۳۵۳) نام آور مسابقات زیادی بود. او در سال های ۱۳۸۲، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ سه سال پی در پی قهرمان کشور شد. اما به دلیل مشکلاتی، بازو بند پهلوانی را به او ندادند و بعد از شانزده سال بازو بند پهلوانی را گرفت. او بلافاصله این بازو بند را تقدیم حرم مطهر کرد. بازو بند تقدیمی او یک نگین قرمز دارد که قسمتی از آیه ۳ سوره طلاق (ومن یتوکل علی... فهو حسبه) به خط نستعلیق بزرگ در ترنج در مرکز سنگ نوشته شده است. در اطراف آن نوشته هایی به خط ثلث به نام امام رضا<sup>(۶)</sup> و همچنین سوره کامل فلق دیده می شود.



## ● بازو بند طلائی

محمد قاسم زاده جوانی از خطه شمال کشور است که در سال ۱۳۹۲ بعد از دریافت عنوان پهلوانی مازندران به توصیه مادرش آن را به حرم مطهر اهدا کرد. بازو بند او چرمی با نگین هایی سبزرنگ در حاشیه است. ورق طلائی بیضی در وسط نام او را دارد و آیه ای روی آن حک نشده است.



## ● بازو بند، هدیه امام رضا (ع) به من بود

محمد قاسم زاده: این بازو بند اول هدیه امام رضا<sup>(۶)</sup> به من بود و من آن را به خود ایشان برگرداندم. در سال ۱۳۹۲ و مسابقات پهلوانی مازندران (لوچو) من کشتی گیر وزن ۸۰ کیلوگرم بودم و در فینال به کشتی گیر ۱۳۰ کیلوگرمی خوردم. آن روز نمی دانم چه شد ولی من برنده شدم. یک روز بعد این اتفاق، کسی در خانه ما آمده و به ما دم گفته بود پسر شما برنده مسابقات پهلوانی شده است و خواب دیدم بازو بندش را به حرم امام رضا<sup>(۶)</sup> اهدا کرده است. مادرم وقتی قضیه را تعریف کرد، من گفتم به روی چشم. مدتی گذشت، من عضو تیمی شدم که همان رقیب ۱۳۰ کیلوگرمی ام در آن بود. یک روز هر دو تا داخل خود رو بودیم و سر تمرین می رفتیم که مادرم زنگ زد و پرس و جو کرد از اینکه بازو بند

را به حرم امام رضا<sup>(۶)</sup> داده ام یا نه. تلفنم تمام شد. قضیه را به این هم تیمی گفتم. توضیحات او برای خود من هم باور کردنی نبود.

کسی که با ۱۳۰ کیلوگرم وزن از من باخته بود. آن روز گفت تا قبل مسابقه نیت کرده بود اگر بازو بند پهلوانی را بگیرد، تقدیم حرم مطهر می کند. اما موقع مواجه شدن با من و دیدن وزن کم به خودش گفته بود بردن این سبک وزن راحت است. به قول خودش همان لحظه نیتش را پس گرفته بود تا بازو بند را به عنوان یادگاری نگه دارد. ولی آن روز با فیتله پیچ من برنده میدان نشد. با حرف های او متوجه شدم این هدیه امام رضا<sup>(۶)</sup> به من بوده است. بعد از شنیدن صحبت های رقیبم، با همسر، مادر و پدرم راهی حرم مطهر شدم و این بازو بند را اهدا کردم. روز قهرمانی ام فرزندی نداشتم و وقتی سال گذشته پسر هفت ساله ام را به موزه بردم از نزدیک بازو بند را نشان دادم و



## ● ۱۵۰۰ نشان ورزشی در موزه حرم مطهر

عبدالحسین ملک جعفریان، رئیس اداره گنجینه های موزه آستان قدس رضوی، بازو بند پهلوانی به کسی اهدا می شود که سه سال پیاپی قهرمان کشتی پهلوانی کشور شده باشد. پهلوان تختی یک الگو شد و بعد از ایشان خیلی از ورزشکاران با تأثیر از ایشان مدال های خود را اهدا کردند. به دنبال این موضوع، بخش مدال ها اختصاصی شد. اکنون بیش از ۱۵۰۰ نشان ورزشی از مدال گرفته تا بازو بند، کاپ، تندیس و... توسط ۱۷۰ نفر به موزه حرم مطهر اهدا شده است. در بین این ها شش اثر مربوط به ورزش پهلوانی و زور خانه ای است که خود ورزشکاران یا خانواده شان اهدا کرده اند.

